

GLOBALIS CÉLOK MINDEN GYERMEKÉRT - 2015 SZEPTEMBER

A Fenntartható Fejlesztési Célok (Sustainable Development Goals - SDGs) program a Millenniumi Fejlesztési Célok folytatásként megfogalmazott ambiciózus és univerzális akcióterv, amely egy történelmi lehetőséget ad a kezünkbe, hogy előrelépünk minden gyermek jogainak érvényesítésében és jóllétének elérésében.

Az új fejlesztési ütemterv valamennyi célkitűzése egy nagyratörő tervet vázol fel egy szebb világ reményében a gyermekek számára. Valamilyen formában minden célkitűzés érinti a gyermekek életét, még akkor is, ha a gyermekek nincsenek is szó szerint kiemelve a célokban.

Az UNICEF munkájában kiemelten fontos területeket érintő célok:

1. CÉL - SZEGÉNYSÉG

Miért fontos a gyermekek számára: A világon körülbelül egymilliárd ember él szélsőséges szegénységben.¹ A világ legszegényebbjeinek közel fele pedig gyermek.² Habár a szegénység egy univerzális ügy, a világon szélsőséges szegénységben élő gyermekek legjelentősebb hányada Dél-Ázsia és a szubszaharai Afrika területén él.³ A gazdasági világválság 2008-as kitörése óta 2,6 millió gyermek süllyedt szegénységbe a fejlett országokban.⁴

Mit mond a célkitűzés: A gyermekek külön megemlítése a szegénység vonatkozásában és a szélsőséges szegénység felszámolása, mint megfogalmazott célkitűzés jelentős előrelépéseket mutatnak. A szegénység valamennyi dimenziója megjelenik a célkitűzésben, ahogy a depriváció különböző formái is. A célkitűzés továbbá elismeri a rugalmasság és a szociális védelmi rendszerek fontosságát is, mint a gyermekszegénység felszámolásában kulcsszerepet játszó funkciók.

2. CÉL - TÁPLÁLKOZÁS

Miért fontos a gyermekek számára: 2013-ban minden negyedik öt év alatti gyermek elmaradt a növekedésben (*stunting* - életkorhoz képest alacsony magasság).⁵ A növekedésben való elmaradás és az alultápláltság más formáinak következményei mind a gyermekek életét, egészségét, oktatását és jövőjét veszélyeztetik. Az ötéves kor alatti gyermekhalálozások közel felét például az alultápláltság okozza.⁶

Mit mond a célkitűzés: A célkitűzés arra törekszik, hogy mindenki élelemhez jusson, különösen az újszülöttek. Ezenkívül megfogalmaz egy elköteleződést a

¹ World Bank Group, *Global Monitoring Report 2014/2015: Ending Poverty and Sharing Prosperity*, World Bank, Washington, D.C., 2015, p. xi.

² United Nations Children's Fund, 'Beyond Averages: Learning from the MDGs', *Progress for Children*, No. 11, UNICEF, New York, June 2015, p. 15.

³ United Nations Children's Fund, 'Beyond Averages: Learning from the MDGs', *Progress for Children*, No. 11, UNICEF, New York, June 2015, p. 15.

⁴ United Nations Children's Fund, 'A Fair Chance for Every Child, UNICEF Executive Board Special Session on Equity', Conference Room Paper, UNICEF, New York, June 2015, p. 25.

⁵ United Nations Children's Fund, 'Beyond Averages: Learning from the MDGs', *Progress for Children*, No. 11, UNICEF, New York, June 2015, p. 26.

⁶ Black, Robert E., et al., 'Maternal and Child Nutrition: Building momentum for impact', *Lancet*, vol. 382, no 9890, 3 August 2013, pp. 372-375.

növekedésükben elmaradó gyermekek számának csökkentésére 2025-ig, és kitér a serdülő lányok, valamint a terhes és a szoptató anyák szükségleteire.

3. CÉL - EGÉSZSÉG

Miért fontos a gyermekek számára: Az év végére idén közel 6 millió gyermek veszíti el életét az ötödik születésnapja előtt.⁷ A későbbi életévek pedig különböző egészségi kockázatokat hoznak: 2013-ban például az újonnan HIV-fertőzöttek 35 százaléka 15-24 év közötti fiatal volt,⁸ a korai halálozások 70 százaléka pedig olyan megbetegedések következménye volt, amelyek az elhízáshoz, a mozgásszegény életmódhoz, a korai magas vérnyomáshoz, dohányzáshoz, kábítószerhasználathoz és a mentális zavarokhoz köthetők.⁹

Mit mond a célkitűzés: A program ismét megerősíti a gyermekek egészségéért és túléléséért folytatott elhatározást, továbbra is olyan betegségekre összpontosítva, amelyek globális kihívást jelentenek, mint például az AIDS és a malária. Ezenkívül, a célkitűzések között szerepel az újszülöttkori halandósági arány legalább 12/1000 élveszületésre és az 5 éven aluli halandósági arány legalább 25/1000 élveszületésre történő csökkentése 2030-ig. Fontos továbbá, hogy az új célkitűzések már külön kiemelik és egyben növekvő globális egészségügyi problémaként tekintenek a nem fertőző betegségekre, valamint elismerik az egészséget befolyásoló társadalmi tényezők jelentőségét is. A célok között továbbá megjelenik az egészségügyi rendszerek megerősítésének és a szociális biztonsági hálónak a fontossága.

4. CÉL - OKTATÁS

Miért fontos a gyermekek számára: Habár 2000 óta jelentős eredményeket sikerült elérni az oktatás területén, az univerzális alapfokú oktatás elérésében megrekedt a folyamat. Továbbá sok olyan gyermek is, aki ugyan jár iskolába, nem tanul.¹⁰ 2013-as adatok alapján, 124 millió 6-15 év közötti gyermek sosem járt iskolába vagy kiesett az oktatásból.¹¹ Közel 130 millió gyermek, aki ugyan négy évig járt iskolába, sosem tanult meg olvasni és számolni.¹²

Mit mond a célkitűzés: A célkitűzés kimondja, hogy a tanulást minél korábban kell elkezdni és legalább a középfokú oktatásig kellene folytatni. Elismeri továbbá, hogy fontos az oktatás minőségének javítása is. A célkitűzések beemelik a kisgyermekkori nevelés és oktatás témáját a globális fejlesztési terv programjába, amely egyben annak is az elismerése, hogy a korai oktatás és nevelés rendkívül fontos szerepet játszik abban, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel indulhasson az életben. A célkitűzések továbbá felhívják a figyelmet a minden gyermek számára elérhető oktatás

⁷ United Nations Children's Fund, 'Beyond Averages: Learning from the MDGs', *Progress for Children*, No. 11, UNICEF, New York, June 2015, p. 26.

⁸ United Nations Children's Fund, 'Beyond Averages: Learning from the MDGs', *Progress for Children* No. 11, UNICEF, New York, June 2015, p. 38.; United Nations Children's Fund, 'Beyond Averages: Learning from the MDGs', *Progress for Children* No. 11, UNICEF, New York, June 2015, p. 39.

⁹ Resnick, Michael D., et al., 'Seizing the opportunities of adolescent health', *The Lancet*, vol. 379, 28 April 2012, pp. 1564-1566.

¹⁰ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization and UNESCO Institute for Statistics, 'A growing number of children and adolescents are out of school as aid fails to meet the mark', Policy Paper no. 22, Fact Sheet no. 31, UNESCO and UIS, Montreal, July 2015.

¹¹ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization and UNESCO Institute for Statistics, 'A growing number of children and adolescents are out of school as aid fails to meet the mark', Policy Paper no. 22, Fact Sheet no. 31, UNESCO and UIS, Montreal, July 2015.

¹² United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization and UNESCO Institute for Statistics, *Education for All Global Monitoring Report: Achievements and Challenges 2000 – 2015*, UNESCO, Paris, March 2015, p. 189.

jelentőségére - akár lány, fiú, fogyatékossgal élő, kisebbségi vagy hátrányos körülmények között élő gyermekről van szó.

5. CÉL - NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG

Miért fontos a gyermekek számára: A nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetés megszüntetése és a nemek közötti egyenlőség elérése elengedhetetlen a fejlődéshez és a jövőhöz. A lányok világszerte számtalan akadályba ütköznek életük során. Például a 15-19 év közötti lányok közel negyede számolt be róla, hogy erőszak áldozatává vált mióta betöltötte 15. életévét,¹³ és 2012-ben ugyanezen korosztályban lévő lányok 17 százaléka élt házasságban,¹⁴ 2013-ban pedig a 15-19 év közötti korcsoportban előforduló HIV fertőzöttek közel kétharmada volt lány.¹⁵

Mit mond a célkitűzés: Fontos célokat határoz meg ez a célkitűzés a gyermekeket érintő nemek közötti egyenlőség témájában, olyan területekre fókuszálva, mint a diszkrimináció, a nőkkel és lánygyermekkel szembeni erőszak, a gyermekházasság és a női nemiszerv-csonkítás. Továbbá sürgeti azon elvek és szabályok törvénybefoglalását, amelyek védik a nőket és a lánygyermeket, és segítik őket jogaik érvényesítésében. A fiúgyermeknek és a férfiaknak meghatározó szerepük lesz a nőket sértő magatartások és attitűdök megváltoztatásában.

6. CÉL - VÍZ, SZENNYVÍZKEZELÉS ÉS HIGIÉNYIA

Miért fontos a gyermekek számára: 663 millió ember még mindig nem jut tiszta ivóvízhez és a világon közel egymilliárd ember ma is a szabadban végzi szükségleteit.¹⁶ Minden befektetés, amit arra fordítunk, hogy a gyermekek tiszta ivóvízhez és megfelelő higiéniai körülményekhez juthassanak, elindít egy olyan magatartásbeli változást, amely nemcsak a családok, de egész közösségek életét alapjaiban változtatja meg.¹⁷

Mit mond a célkitűzés: A Millenniumi Fejlesztési Célok mintegy folytatásaképpen, az új célkitűzések egyértelműen kimondják a tiszta és biztonságos ivóvízhez való hozzáférés univerzális elérésének szükségességét. A célok között szerepel továbbá, hogy mindent meg kell tenni a szükségletek szabadban történő elvégzésének felszámolására, mely a lánygyermek és a nők számára különös veszélyeket hordoz.

¹³ United Nations Children's Fund, *Hidden in Plain Sight: A statistical analysis of violence against Children*, UNICEF, New York, 2014.

¹⁴ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, *Education for All Global Monitoring Report 2000–2015: Achievements and Challenges*, UNESCO, Paris, March 2015, p. 165.

¹⁵ United Nations Children's Fund, 'Beyond Averages: Learning from the MDGs', *Progress for Children* No. 11, UNICEF, New York, June 2015, p. 39.

¹⁶ World Health Organization and United Nations Children's Fund, *25 Years of Progress on Sanitation and Drinking Water: 2015 update and MDG Assessment*, WHO, UNICEF, Geneva and New York, June 2015.

¹⁷ United Nations Children's Fund, 'Community Approaches to Total Sanitation: Based on case studies from India, Nepal, Sierra Leone, Zambia', Field Notes series, UNICEF, New York, 2009, p. 23.

8. CÉL - GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS ÉS FOGLALKOZTATÁS

Miért fontos a gyermekek számára: A gazdasági növekedés és a foglalkoztatottság közvetlenül befolyásolja a gyermekek és családok pénzügyi stabilitását. Mindemellett, ahogy a gyermekek felnőnek, és belépnek a munkaerőpiacra, munkahelyet kell találniuk, amely egyre nagyobb kihívást jelent világszerte, amikor is globálisan a 15-24 közötti fiatalok teszik ki a munkanélküli lakosság 36 százalékát.¹⁸ 2012-ben világszerte a gyermekek közel 11 százaléka dolgozott gyermekmunkásként, és ezeknek a gyermekeknek közel fele különösen veszélyes munkákat végzett, ami nemcsak az egészségüket és saját biztonságukat, de morális fejlődésüket is veszélynek teszi ki.¹⁹

Mit mond a célkitűzés: A célkitűzések között szerepel a fiatalok számára nyújtott munkalehetőségek és megfelelő fizetések megteremtése. Ezenkívül pedig lépéseket követel a gyermekmunka legrosszabb formáinak felszámolására, a gyermekkatonák toborzását és használatát is beleértve. Előírja a gyermekmunka felszámolását 2025-re és sürgeti egy globális stratégia kidolgozását a fiatalok foglalkoztatására.

10. CÉL - EGYENLŐTLENSÉGEK

Miért fontos a gyermekek számára: Túl sok gyermek kezdi az életét az egyenlőtlenségekből eredő súlyos terheket cipelve, amely eleve megfosztja őket az egyenlő esélyektől- akár az életbenmaradásukról, akár egyéni kiteljesedésükről beszélünk. A legszegényebb háztartásokban élő gyermekek például közel kétszer nagyobb eséllyel halnak meg az ötödik születésnapjuk előtt, mint a leggazdagabb országokban élők,²⁰ és a legszegényebb gyermekeknél ötször nagyobb az esélye, hogy nem járnak iskolába, mint a gazdagabb gyermekek esetében.²¹

Mit mond a célkitűzés: A célkitűzések kifejezetten a népesség alsó 40 százalékára összpontosítva fogalmazzák meg az egyik egyenlőtlenséget célzó tervet, miszerint ezen csoport bevétel-növekedésének meg kell haladnia a nemzeti átlagot. Ezenkívül, felhívja a figyelmet a globális pénzügyi piacok szabályozásának fontosságára és arra, hogy a fejlődő országoknak is legyen lehetősége érdemben részt venni a döntéshozó folyamatokban és az őket érintő kereskedelmi egyezményekben. A hatékony és fenntartható eredmények elérése érdekében elengedhetetlen, hogy azok, akik eddig hagyományosan kimaradtak a döntésekből, a jövőben szerves részét képezhessék a megoldásoknak.

¹⁸ United Nations Population Fund, *The State of World Population 2014: The Power of 1.8 Billion Adolescents, Youth and the Transformation of the Future*, UNPFA, New York, P. 34.

¹⁹ International Programme on the Elimination of Child Labour, *Marking Progress Against Child Labour: Global estimates and trends 2002 – 2012*, International Labour Organization, Geneva, 2013, p. vii.

²⁰ United Nations Children's Fund, 'Beyond Averages: Learning from the MDGs', *Progress for Children* No. 11, UNICEF, New York, June 2015, p. 26.

²¹ United Nations Children's Fund, 'Beyond Averages: Learning from the MDGs', *Progress for Children* No. 11, UNICEF, New York, June 2015, p. 3.

11. CÉL - VÁROSOK ÉS KÖZÖSSÉGEK

Miért fontos a gyermekek számára: 2012-ben a Föld lakosságának közel fele - beleértve egymilliárd gyermeket - városokban élt.²² És ez a szám folyamatosan nő.²³ Sok gyermek számára a városi lét kapukat nyit az oktatás, orvosi ellátás és a kikapcsolódás felé. Ugyanakkor túl sokan még így sem jutnak elektromossághoz, tiszta ivóvízhez és megfelelő egészségügyi ellátáshoz. Óriási különbségek mutatkoznak a városban élő lakosság színvonalában, 2020-ra például 1,4 milliárd ember él majd szegénytelepeken és nagyvárosi nyomornegyedekben.²⁴

Mit mond a célkitűzés: Minden gyermeknek joga van biztonságos körülmények között élni és hozzáférni olyan szolgáltatásokhoz, amelyek egészségi állapota és jólléte szempontjából alapvető fontosságúak. A célkitűzések között szerepel, hogy 2030-ra valamennyi ember hozzáférhessen biztonságos, megfizethető, elérhető és fenntartható közlekedési rendszerekhez, valamint jobb útbiztonság és több olyan tömegközlekedési eszköz legyen, amely egyformán szolgálja a nők, gyermekek, mozgássérültek és az idősebb korosztály igényeit. Szintén szerepel a célkitűzések között, hogy 2030-ra több park és közterület váljon elérhetővé a városokban.

13. CÉL - KLÍMAVÁLTOZÁS

Miért fontos a gyermekek számára: Átlagosan a természeti katasztrófák által érintett lakosság közel 50-60 százaléka gyermek.²⁵ A katasztrófák háromnegyede pedig az éghajlatváltozással kapcsolatos.²⁶ Mindez számtalan módon érintheti a gyermekek életét: azok a családok például, akik a klímaváltozás hatására bekövetkező katasztrófákban veszítik el otthonukat és a megélhetésüket, gyakran sokkal kevésbé tudják megengedni maguknak az egészségügyi ellátást és az iskoláztatással járó költségeket. Fontos továbbá, hogy azok a fejlesztések, amelyek segítenek mérsékelni a klímaváltozást, mint például a hatékonyabb tűzhelyek és a napenergia elterjedése, nagyfokú pozitív hatással járhatnak a gyermekek egészségére.

Mit mond a célkitűzés: Az új célkitűzések arra szólítanak fel, hogy a klímaváltozással kapcsolatos irányelvek beépüljenek a nemzeti stratégiákba. Továbbá ismét kiemeli az ENSZ Éghajlat-változási keretegyezményében (United Nations Framework Convention on Climate Change) kimondott kötelezettségeket, miszerint a fejlett országoknak évente 100 milliárd dollárt kell mozgósítaniuk a fejlődő országok megsegítésére. A 10. cél ugyanakkor összekapcsolható a 7. céllal, amely univerzális hozzáférést ösztönöz a megfizethető, megbízható és modern energiaszolgáltatásokhoz 2030-ra. A gyermekek számára ez a cél egy fontos előrelépés. A háztartásbeli modern energiaforrások hiánya ugyanis olyan

²² United Nations Children's Fund, The State of the World's Children 2012: Children in an Urban World, UNICEF, New York, p. iv.

²³ United Nations Children's Fund, The State of the World's Children 2012: Children in an Urban World, UNICEF, New York, p. 2.

²⁴ United Nations Children's Fund, The State of the World's Children 2012: Children in an Urban World, UNICEF, New York, p. 4.

²⁵ United Nations Children's Fund, UNICEF and Child-Centred Disaster Risk Reduction, UNICEF, New York, p. 3
<http://www.unicefemergencies.com/downloads/eresource/docs/DRR/Child-centred%20DRR.pdf>

²⁶ United Nations Development Programme, United Nations Children's Fund, OXFAM, Global Facility for Disaster Reduction and Recovery, *Disaster risk reduction makes development sustainable*, p. 4.
http://www.undp.org/content/dam/undp/library/crisis%20prevention/UNDP_CPR_CTA_20140901.pdf

levegőszennyezésnek teszi ki a gyermekeket, mint például a koromszennyezés, amely mind az egészségüket mind a jóllétüket veszélyezteti.

16. CÉL - ERŐSZAK

Miért fontos a gyermekek számára: A gyermekek elleni erőszak egy univerzális probléma, amely gyermekek millióinak életét és jövőjét veszélyezteti. A számok megrendítőek: 2012-ben a 20 éves kor alattiak közül közel 95 ezren estek gyilkosság áldozatául - vagyis minden ötödik gyilkosság áldozata nem töltötte be 20. életévét, minden tízedik 20 év alatti lánygyermek pedig esett már szexuális erőszak áldozatává, ha pedig a 13-15 év közötti korosztályt nézzük, akkor 3-ból 1 gyermek részese volt legalább egy verekedésnek az elmúlt évben.²⁷

Mit mond a célkitűzés: A Fenntartható Fejlesztési Célok egyik legnagyobb eredménye, hogy az erőszak és a védelem kérdése bekerültek a nemzetközi fejlesztési pontok közé. A célok között megjelenik a visszaélések, a kizsákmányolás, az emberkereskedelem és a gyermekekkel szembeni erőszak valamennyi formájának megszüntetése. Létezik továbbá egy célkitűzés az anyakönyveztetésre vonatkozóan, ami elengedhetetlen eszköz ahhoz, hogy biztosítani lehessen az identitáshoz való alapvető jogot valamennyi gyermek számára.

---

²⁷ United Nations Children's Fund, *Hidden in Plain Sight: A statistical analysis of violence against Children*, UNICEF, New York, 2014.